

[illegible]

БЭДЭРЭЭТИНЭН сана хотон тутан комст
ка бэлэи олооролор. 8
отделениега барыта 8
сүөлү биирдинлээн ыа
ларга тэргэтылынка, о
ингэр 68-на—оролу ы
рай.

Көхтөөхтүк кытталлар

Быйыл кыстыкка киирингиз балэмизини үлэ ыарахаттардаабын учуоттаан. Ичуралчык сохаз киин быһуөлэгин обществонноһа субуотунньуктарга көхтөөхтүк кыттар. Ордук улахан көмөнү аластоох орто оскуола, оҕо садыйн коллективтара оҕороллор. Бу күннэргэ Ойбон Күөлгэ саҥа тутуллаар хотон дачын кутууга оскуола оҕоло үлэлээтиилэр.

Хотоннор ааннарын, түнүктэрин оҕорууга, өрмүөннээһинигэ изилди кырдыааһастара, отделен рабочайдара элбэх үлэ ыттылар. Субу күннэргэ изилдиэх дьахталлар күүһүнэн хотоннор субу күннэргэ кургуһуннаах субу күннүктэр буолуохтара.

И. БАШАРИН

БЫБАРДААЧЧЫЛАР ИСТИЛЭРИГЭР
 ССРС народнай депутата Анна Васильевна БЕЛИН
 быббардааччыларын ый бүтэһин бээтисэтигэр
 чаастан 18 чааска дээр народнай депутаттар Але
 сеевскай оройуоннаабы Советтарын дьэстигэр при
 нуур. Телефонун №-рэ 21-290.

СССР ХУРАНЧЫТААҒЫ РАЙКОМУН УОНПА НАРОДНАЯ ДЕПУТАТТАР ОРОНУОННААҒЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА			
№ 119 [6880].	1989 жыл.	Алтынкым 5 күнэ. ЧЭППИЭР	Сманата 3 харчы

Экономической реформа сайдныгтар санга сүлүү-
бу армийг, производствоний
сыбымчанышлыгтар төр-
дүтүн улартарга төрүтү
үөскэтэр аналлаах икк Со-
куоннар бырайыгтарын
тустарынан дахылааты
ССРС Министрдэрин Сове-
тыг Председател Н. И.
Рыжков огордо.

х т х

МОСКВА. (ССТА). ССРС

Баласан ыйын 28 күнү-
нэби түмүүк ышта тэҥнэ-
тэххэ, ааспыт нэһнэлээ
күннээҥи ыам 15 центи-
ринэн тагнарны түстэ, госу-
дарствоҥо үтүү туттары
12 центеринэн арыях
буолла. Биир ынахтан ыа-
һын 0,2 кг итээтэ. Ынар
ынах 79-нан арыяата.

Омос көрдөххө, кыс-
тыкка кириин нэмгэр,
буолан баран күннээҥи
тэҥнээһиниҥ сорох көр-
дөрүүлэр тагнары барыы-
лара сончо аахсыллыхта-
рын себе суох курдук. Ол
эрээри сүл сөбөлүөнү быт-
тан государствоны ышта
ахсааҥыга 262 тонна үүт
иэтээх буоллаахха, дыксы-
нилээх.

Субуруускан 21, «Тугу-
дун» 25, «Мындабайы» 23 бы-
рыһыан. Ордух улахантаг-
нары түһүүкү Сүлөг (4
бырыһиан), Хадаар (3
бырыһиан), Мэралайы,
Хаһыйах, Түөйэ (33 быры-
һиан) таһаардылар.

Көстөрүн курдук, хамс-
тыылаах дьаһаллары оло-
туохха уолдыста.

П. СТАРОСТИНА.

БЫБАРДААЧЧЫЛАР ИСТИЛЭРИГЭР

ССРС народнай депутата Анна Васильевна БЕЛИН быбардааччыларын ый бүтэһин бээтинсэтигэр чаастан 18 чааска дистри народнай депутаттар Алексеевский оройуоннаабы Советтарын дьэстигэр прие

нуур. Телефонун №-рз 21-290.

Көрдөбүлү — хас биирдии коммунистан

Хатылы отдалениетын сыйлаабы партийнай тэрияттэнгэр учуокка 30 коммунист турар. Сорох атын отдалениеларга тэкизэтхэ. Хатылы коммунистара састаап өртүнэ даганы, кинилэр производство сүрүн салааларынан аттарынан даганы балача учугай туруктаахтар диэххэ наада. Манны кырдыан активнай үлэттэн-хамнастан туорабыт 4 киниттэн уратылар үлэниилэр. Ол иһигэр 14 коммунист сүөлү итинниги, хонну үлэтири курдук сүрүн салааларга бааллар, үтү, эти оҕорууга, хортуоплугу, оҕуруот аһын үүннэригэр быһаччы кыттаалар. Кинилэртэн үгүстэр коллективтары салайалар, бэйэлэрин учаастактарыгар баһылыр-хөһүлүүр оруоллара кырата суох. Коммунистэр үгүстүк сыралалан учугай коллективтары тэрийбит холобурдара эмиз баар. Холобур, «Мачта» фермасы Н. Н. Кривошапкин үтү илһыга дыз кэргэниин үлэлиир эвенку тэрийдэ. Бу дыон совхозу кытта аренднай бэдэрээт дуоҕабыр түлэрсиниттэрэ. Былааннарын бэрээтэн-бэриэт толорон хайбаныхтаарын хайдалаллар. Коммунист И. И. Харлампеев салайар хортуоплугу үүннэрэр эвенота даганы быйыл куһагана суох ситиһинилэнэ. Ити барыта — коммунистара, фермасы да, хонну да үлэтигэр буоллун, ким ханна дьобурдаабынан аһааһына болгомто уурулларын туолута.

Быйыл партийнай тэрият састаап өртүнэ өссө бөдөрөөбүтэ бэлэ. Ол курдук, отделение управлющая П. В. Пудова, субан сүөлүнү итингэ бэдэрээтхэн үлэлиир коллектив салайааччыта А. И. Константинов ССКП чилиэнигэр кандидатынан ылы-

лынылар. Оттон маннык-сыт П. И. Макемова уонна оскуола завуһа М. А. Полова кандидаттан партия чилиэнигэр үүнүлэр.

Бир тылынан эттэххэ, билгин бу партийнай тэрият, бэйэтик коммунисттарын үчүгэйдик түмэр, кинилэр кыахтарын сатабыл-лаахтык туһанар буолла-рына, экономиканы да салайыыга, социальнай да болпууостары быһаарыыга, дыону кытта үлэсэ даганы оруола өссө улаатар кыах-таах. Оттон ол партбюроттан, кини үлэни бары хайыскаларынан сүрүннүүр, тэрийэр дьобурууттан быһаччы тутулуктааба чуолкай.

Сотуртаабыта отделение коммунистарын уопсай партийнай мунньабыр партбюро бир сыллаах үлэтин отчуота истилинэ. Отчуоту партбюро секретара Л. Н. Чичигинарова туруорда. Дакылаатчыт бюро сыл устата чолчу тугу оҕорбутун, ханнык болпууостары быһаарытын, ханныктары кыайбатарын ситири-хотуу ырытан көрдөрбөтө. Бу өртүнэн бюро отчуота ситэ бэлэмнэмэтэ. Ол эрэри, партийнай үлэни нэччи-хончу ырытыы төһө да кыаллыбатабын иһик, болпууос балачча критическайдык туруорулла сатаата. Секретарь бюро хас биридди чилиэнигэр, атын да коммунистарга чолчу тохтоон кылгас характеристика бэрээтэннэригэр сонундук иһилинэ. Холобур, бюро 7 чилиэнигэр партийнай үлэсэ ордук активнайдык Д. П. Чечубов уонна А. И. Винокурова кытынылар дьин отчуотка бэлэктэнэ. Оттон атыттар партийнай тэрияттэн салайыыга көбөнмэ суохтара, билээр-көстөр көмөнү оҕорботхотуу критикаланна. Ити критика чуолаан партбюро секретарын солбуйааччы Г. Н. Аммосова уонна И. И.

Харлампеева аадырыстан этилинэ.

Отчуоту дьүүлэһиңгэ кыттан тыл эппиттэр бары да кэриэтэ, холобур, П. В. Пудова, М. А. Попова, С. Н. Литвинцев, партийнай тэрияттэн салайыыга бюро оруола намыһах дьин быһаччы түмүгү оҕордулар. Уопсай субан-саргынан быһаарыллыан сөптөөх бөчүмнөөх да болпууостор болсомтого ылыллыбакка хаалар түбэлтэлэрэ бири-икки эрэ буолбатах эбит. Ол онугар секретарь урукку өртүгэр маннык тэрийэр үлэсэ үгүстүк миккилибэтэ, опыта суоҕа таа-йан, сорох болпууостары аҕардас бэйэтэ эрэ быһаар-са сатыыр. Онуоха Людмила Николаевнаны улаханник буруйдуур, бийиги санаа-бытыгар, сатамат. Кини секретарынан былырын аан бастаан талыллыбыта. Опыт тийбэттэн итин-бэккэ маннык улахан партийнай тэрияттэн салайыыга активнайдык ылсан эр-рин, бу үлэсэ күүһүн-кыа-зын харыстаабатын коммунистэр саамай сөпкө бэлэ-тиклэр. Отчуоттуу кэмгэ секретарга бюро, актив өртүттэн совхоз парткомун да өртүттэн бөчүмнөөх көмө оҕоруллубатаа адыас чуолкай.

Отчуотка сыз устата партбюро ханнык болпууостары жөрбүтэ, уопсай партийнай мунньахтар дьүүлэри-гэр ханныктар туруоруллу-буттара эркинэстэнэ. Ол эрэри былырынны отчуоттуу-быбардыыр партийнай мунньахха киирбит критическай этилэр учуот-таммит былааннарын то-лорууттан сабалаан уураах-тар хайдах олоххо киирбит-тэр көрдөрүлүбэккэ хаал-ла. Оттон ханнык баҕарар партийнай тэрият, үлэсэ, бастатан, кини бэйэтин мун-ньахтарыгар ылыммыт уу-

раахтарын толоруу туругу-нан сыналалар эбэт. Итиннэ олохторун хас бири-дин коммунист партийнай үлэсэ, соруудаах сыйыны-гар сыана бизирэх баар. Партбюро отчуоттуу кэм-нэ туолуу хонтуруолугар үлэни аһааһыннээн тэрий-бэтэ итинтэн даганы көс-төр. Оттон ол уопсай пар-тийнай мунньахтар салайыы коллегиялар органын бы-һытынан оруолларын на-матара биллэн турар.

Бийиги санаабытыгар, партбюро минтан иннэ уопсай дьүүлгэ туруору-лар сорох болпууостары туһааннаах коммунистарга чолчу туһаайара ордук этэ. Холобур, коммунист Устаал көрдөбүлү хайдах туһа-рыгар, уларыт тутууга кил-лэриг түс бэйэтин кылаа-тыгар принципиальной сы-на биэрэр тобо сатаммы-тыт? Отчуоттуу кэмгэ бу партийнай тэрияттэ итин-ник бирид да болпууос кө-рүлүбэтэ тутат.

Отчуоту дьүүлэһиңгэ кыттан тыл эппит М. А. Попова бэлэктэбитин курдук, партийнай соруудаах, нору-уусканы хас биридди ки-ни кыабын, дьобурун учуот-таан үлэтири кыаллыбат. Сорох олус элбэх үлэни ылынан баран кыайбат, ол кэмгэ сорох быстах сору-дахтарынан мугурданан «көҕөдөтө» хаалар эбит. Холобур, Д. П. Чечубов, И. Я. Чичигинаров, М. А. Попова, А. И. Винокуров уо. д. а. партийнай сорууда-тара, общественнай үлэсэ эбэһиннэстэрэ мэлдьи да үгүс буолар. Маннык актив-най дьон түбүктэрэ элбэх, кинилэр онтон аккааста-да сааһабыттар, күүс-кыах тийэринэн сыралалаллар. Итиннэ хас биридди киһи бэйэтин кыабынан чолчу со-руудаах буоларын ситиһэр уонка киниттэн партийнай үлэсэ көрдөбүлү ол быһыы-тынан туруорар наада этэ. Партийнай тэрият үлэсэ-хамнаса, общественнай олоххо сабыдыалын салгыы күүһүрдүү минтан улахан тутулуктаабын санаабы-бы барылар.

п. попов.

Полит-үөрэҕи тэрийээччилэр санга кинигэлэр

Астапова О. Д. Лидер коллектива — руководитель семинара. М. Знание, 1989. — 48 с. («Перестройка политич. учебн. поиск, пробл.» библиотечка).

Доброхотов В. Я. Убеждать правдой. Парт. пропаганда теориятын уонна практикатын болпууостара. Горькай. Волго-Вят. кинигэ издательства, 1988. — 207 с.

Капленко Н. М. Как слово наше отзовется. М. Знание, 1989. — 48 с. («Перестройка политич. учебн. поиск, пробл.» библиотечка).

Левинский С. С. Индивидуальная работа в системе марксистско-ленинского образования. Киев. Украин. политиздат, 1989. — 55 с.

Мигачев И. И. Знания — убеждения — действия. М. Знание, 1989. — 64 с. («Перестройка политич. учебн. поиск, пробл.» библиотечка).

Нежин Е. А. Мастерство устного выступления. — 3-с уларытан таһаары. М. Политиздат, 1989. — 255 с.

Сафонов А. Ф. Активные методы обучения — пропаганда. М. Знание, 1989. — 64 с. («Перестройка политич. учебн. поиск, пробл.» библиотечка).

Партийная библиотека: опыт, проблемы. (ССКП КК иһинэсэ Бүтүн Союзтаабы Политическай сырдаттын дьинэ). М. Политиздат, 1988. — 128 с.

От монолога к диалогу. Марксизм-ленинизм универ-ситетын преподавателлэрин уонна пропагандистарын омыттарытан матырыйааллар томуруунууктара. (ССКП КК иһинэсэ Бүтүн Союзтаабы Политическай сырдаттын дьинэ). М. Политиздат, 1989. — 175 с.



Саха АССР Телевидение-нэн уонна радионан биз-рингэ госкомитета кинэ-нэлэмэн сиргэ 300-500 ки-һилээх бөлөхтөрүнэн быта-нан олохтор аһыах дьон-ноох норуоттар сөҕөрөр эбэҕилим, эбэһини тыл-ларынан бизэрэ радиостан-цияны тэрийэргэ быһа-рыллыта. Ол «Гавань» («Са-харсан») радиостанция из-дирээтэ үстэ үлэтири.

Синимокка режиссер Л. Ли, редактордар А. Степа-нов уонна И. Баглева.

ССА фотохрониката.

Биһиэхэ эппиэттиилэр

Хатыат балаан айын 19 күнүмэсэи нүөмэригэр Мы-рылаттан профсоюз 18 чи-лэнэ илин баттаһынаах «Балыһа кыһалгата» дьин төбөлөөх сурук бэрээтэн-митэ. Ити сүмүүнэн оро-йоннаабы кини балыһа кыһаабынай араһын солбу-лааччы таб. Г. Н. АЛЕК-СЕЕВЫ кытта сибээстэхэ сырыттыбыт уонна үлэти-тэр туруорууларыгар эппи-эттиригэр көрдөстүбүт. Онуоха Григорий Никоно-вич маннык эппиэттээтэ:

«Соловьевтаабы участко-вой балыһага врач суоҕа кырдык. Оройуонга врач тийбэттиһэ, билгини филь-дшер үлэтин олохтор. Ити болпууоһу Доруобуйа харыстабылы министрство-тын кытта кэпсэтэ сырыт-тым. Онуоха кэлэр сыл олунуу 1 күнүгэр дьини врач Людмила Алексан-дровна Никитинаны бу күнүгэрэ мытыах буоллу-лар. Кини Соловьевтаабы участковай балыһага үлэ-лиһэ.

Оройуон иккиттэн ыраах олохторунан уонна суол-лара-нистэрэ куһаҕынан автомашинаы туруорсап-лара сөптөөх. Кинилэргэ бэриллибит массына спи-санноҕа бара илик, биһи-хэ 5 сыла туһанарга бол-дьохтоон биэрэллэр. Ити массына 1985 сыллаахха кэлбитэ. Ону тэнэ билгини хаба тардан ылан бизэрэ техникабыт да суох, баара да буолар, дьиннээх ха-һааһын кэлэр дьини дьа-һайар быраабын суох.

ПИОНЕРИЯ СОРУКТАРА

тустарынан лууннар киир-биттэрэ. Пионерскай про-грамма олоххо киирдэни-тэ, оройуоннаабы пионерскай тэрият 1992 сылга дьини бир сыллаах-соруктаах үлэтири ситиһилиһэ. Дру-жиналар үлэтири түмүгэ, көдүүүтэ ырылхайдык көс-түөсэ.

Быйылгы үөрэх дьылыгар оскуолаларга үлэтири 20 пионер баһаатайдарыттан 10-на уларыйда. Оройуон-га ор сыл үлэтири, омыт-таах баһаатайдар бааллар. Кинилэр ортолоруттан Ле-ка Голикова аатынан дру-жина (интернет-оскуола) старшей пионер баһаатайын Е. М. Калачева уонна Ю. А. Гагарин аатынан дру-жина (Кытаанах) старшей пионер баһаатайын Р. И. Кориканы чорботон бэлэ-тиһэ баҕарыллар. Бу бэйэ-лэрин дьылааларын дьини-ник билэр, үгүс көлүкэ пионердары итин таһаар-быт специалисттар. Евдокия Михайловна билгин, бэйэ-тин үлэти таһаар, эдэр үлэтигэр үгүс методиче-скай даганы, практической даганы көмөнү оҕорор.

Быйыл оройуоннаабы пи-онерскай совет оройуон иһи-нэн баһаатайдар үлэтири омыттары кэскил тэбэ-тэргэ, семинардары кытар-га быһаарбыта. Семинар-дар пионерскай хосторго быһаччы ытыллыахтара. Кырдыга даганы, баһаатай бирид сиргэ олохтор, үгүстүк кэлбэт-барбат, килбэт-көр-бөт буоллаһына, кини сай-дара, үлэни-кэскил тэри-йэрэ уустук.

Быйылгы үөрэх дьылы-гар омыттаах специалисттар эдэр, сөҕөрдү үлэти эрэр пионер баһаатайде-рын кытта шэфтһинилэрэ тэриллиһэ. Ол курдук, ин-тернат-оскуолаттан Е. М. Калачева Толоон, Бахсы, Телей, Чурапчы орто ос-куолатыттан А. Н. Корки-на Мугудай, Диринг, Чу-рапчы адыс кылаастаах, Аммантан М. М. Сивцева Соловьев, Хадаар, Чакыр, Хайахсыт оскуолаларын, Хатылаттан Е. Р. Криво-шапкин Болтоно, Одьу-луун, Мэлдэхсин, Сылдант К. В. Харитонов Кытаанах, Арылаах оскуолаларын пионерскай дружиналарын

старшей пионер баһаатай-дарын кытта сибээһи олох-туохтаахтар. Эдэр баһа-атайдар кырата сыла үстэ быһаарыллыбыт настав-никтарыгар баран билси-һистэрин, үөрэннэхтэрин наада.

Оройуон пионерскай дру-жиналарын икк ардылары-гар маннык күрэхтэһилэр ытыллыахтара: «Урук ла-ды» күрэхтэһин, «Пожи-бой», знаменнай бөлөхтөрү көрүү, «Дьини дуобат», «Тух? Ханна? Хаһан?» ви-кторина, ирдиж-чинчийэр үлэ сылаабы түмүгэ, «Зар-ница» күрэхтэһин.

1992 сыла ирдиж-чин-чийэр үлэ уопсай түмүгэ таһаарыллыа. Онуоха дьини дружиналар 1925 сылтан са-балаан бэйэлэрин нэһи-лиэтиригэр этэрээт, дру-жина тэрилибит история-ларын чинчийнэхтээхтэр, тумуллубут уопсай маты-рыйаалын оройуон пионер-скай тэрияттэн летоһа сүрүлүс.

Хадаар адыс кылаастаах оскуолатыгар баар Симе-Сергеев музейын хантан,

пионерскай музейи тэри-йини оройуон обществен-нога комсомолотара, пионердара — бары өйүөх-тээхтэр. Пионерскай музе-йи аһаар, пионерскай тэ-рият сайдарыгар фонд наада. Ол иһин быйыл пи-онерскай слет уураабынан оройуон пионерскай тэри-лтэ 70003 №-дээх счет ас-тарда. Алтынны 15 күнү-гэр дьини дружиналар онно бастаы кылааттарын килэ-риэхтээхтэр. Ханнык баҕа-рар тэрият, совхоз эбэтэр дьон бэйэлэрин баҕалары-нан төһө баҕарар суумаы киллэриэхтэрин сөп. Бэйэбит оҕоробут тустарыгар, ки-һилэр олохторо итириһи-нэй, туһалаах буоларын ту-һутар бары кыһааһаах-пыт.

Оройуоннаабы Пионердар дьинлэрэ олус ыһааһа эр-гэ, тыннык, хараҕа. Ман-тан иккостор бийиги оҕо-го сыйаһыт. Пионерскай олох кылаат, онон хаһан да үмүлүбүт тына итэ-риһиннэйдик, бэлэһэйдик, туһалаахтык аһаарыгар бука бары күүсүтүн уурубуҕи!

Н. ФОМИНА, ысЛКС райкомун секретара.

1992 сыла В. И. Ленин аатынан Бүтүн Союзтаабы пионерскай тэрият 70 сы-лын бэлэтиһэ. Бу юби-лейдаах даганы көрсөөрү туран, пионердар уонна пионерскай үлэтигэр, би-һиги норуоплут буттүүнү историятын курдук, пионе-рия суолун сорох кэрдик-тарин сагалыы хараабын көрөбүт, сагалыы сыналал-ры биэрэбит. Бийиги үкүс-гэр үлэ тас көрүкүһүнэн — дьобоннөөх эдэрдэлэ-һиннэринэн, ырыаларынан-тойуктарынан үлүһүйбүт эбит буоллахпытына, би-дигин аан бастаан оҕо-го туох туһаны оҕоруой, ки-һи сайдарыгар тугу көмө-лөһүү дьини сөмөөнөн са-лайтарыахтаахпыт.

Бэс айын 1—2 күнүгэр оройуон пионердарык сле-та буолан өстө. Бу слекте пионердар эрдэттэн бэлэ-нэмнэттэрэ, делегаттары талбытара. Ол эрэри 18 дружинаттан 9-на эрэ-кэлэн кыттыбыта. Кэлбэтэх дружиналар делегациялара суол куһаҕынан, о. д. а. би-ричинилэрэ нубур тутту-буттара. Слет ылыммыт уу-раабыр пионерскай про-грамманы ылыныы, пионер-скай сүөтү астарыы, фор-маны уларытыы, о. д. а.

ОЛОБУН СУОЛА

13 сааһыгар дээрн төрөөбүт бахсытыгар шалга итилдэбэтэ, оскуола дьэ-ни биһэбэтэ. 1929 с. эрэ үөрэхтэ кирибэтэ. Төрдүһү бүтүрэн баран Якутскайга рабфака кириэн, түөрт сылын ситиһинилээхтик бүтүрбэтэ. Онтон Ленинградка үрдүк үөрэхтэ бэлэкирик курскы сылды-быта эрээри, ыалдьан төн-нүбүтэ.

Оччолорго учуутал тик-бэт этэ. Ол иһин физика-ба, математика үчүгэйдик үөрэммитэ Яков Пав-ловы Наркомат 1938 с. Вер-хоянсккай учууталынан ыппыта. Эдэр учуутал үлэтин и. Энэ ситэтэ суох орто оскуолаларга саба-лаабыта. «Онно оскуолам таһынан төрөппүттэри кыт-та үлэбэ, мастком предсе-дательник, кулуупка драм-кружок салайааччытынан, улахан дьону үөрэхтээһин-гэ элбэтик үлэлэспитим», — дьин ахтар Яков Гаври-льевич. Кини хоту тогус сыл үлэстэбэтэ. Ол иһигэр хас да сыл оскуолаларга директордаабыта.

Онно сэрки ыар сылаа-рыгар Яков Гаврильевич күн ахсын 5-ти, 6-лыы уруогу бээрэ-бээрэ 4-түү чаас улахан дьону үөрэтэ-рэ. Нэһиликэныбэ фронт балаһыанньатын туһунан хэпсирэ, фронтка үбүрэн уонна иһин таһаһынан ко-монэ тирийсэрэ. Өрөбүл күнүрүгэр хэстыи эмэ хэстэбэ сиринэн төрөппүт-тэри кэрийэрэ. Кизэһтэн-киһэ кулууп сценатыгар ооннуура. Оскуолаларга хотугу үсүлүбуйаба аан бастаан ооруот аһын үүн-нэрэ берубаанаабыта. Он-тукатыттан арыт сайын ик-килин үү-үүнү хомуйара.

Учуутал үтүөтэ-оҕото үө-рээ сүөхтэри үөрэхтээ-һинигэ өрдүк улахан этэ. 1942 с. боруулаах нэһили-гэр, онтон 1944 с. Верхоян-скай оройуонун үрдүнэн үгүс иһин ааһар-суруйар буолбута. Ол да иһин өсө-сө 1942 с. үөрэх салаатын сэбиэдиссэйн бирикээһи-нэн кинээх «Оройуон но-руотун үөрдүрүтүгү удер-никэ» аат иҥэрлибэтэ. 1944 с. Наркомат кинээх махтан суругу уонна 200 солк. харчынан бирикээһи-ни тутарбыта. 1946 с. Аба

дойдуну көмүскүүр сэрки-тылларыгар килбизиннээх үлэтин иһин медалынан оройуонна бири бастаки-чон наһараадалаабыта.

1948 с. күһүн төрөөбүт оройуонугар эргиллэн, Ала-бар сэттэ кылаастаах ос-куолаларга учууталлаабы-та. Оскуолаба эмэ бэртээ-хэй ооруот учаастагын тэ-рийбэтэ. Яков бу кэмкэ тус олоһор улахан кыһал-баны көрсүбүтэ. Ийэтэ, аҕата уонна 23 саастаах быраата утуу-субуу күн сириттэн сүппүттэрэ.

1951—1955 сс. Я. Г. Пав-лов Соловьев начальнай оскуоланын сэбиэдиссэйдэ. Бу кэмкэ үтүө суобастаах үлэбэ «Үлэбэ туйгунун

учуутал пенсияга тахсы-ыттан 20 сыл устата үө-рэх оройуоннаагы салаа-тыгар общественнай мето-дическый ураты айымны-лаахтык, тахсылаахтык үлэлэи сылдар.

Я. Г. Павлов ыра саас-таах оҕолору оскуолаба кинирингэ бэлэмнээһинигэ элбэх сыратын биэрдэ. Кини оскуолаба кинирингэ оҕону эрдэттэн бэлэмнээ-һин ураты суолталааһын оройуонга бастакинан өйөөбүтэ. Яков Гавриль-евич бу туһаһына бэйэ-тин үгэһинэн дьиннээхтик таһынан, туруулаһан үлэ-лээтэ. Дьаһыла-сад бары үс группаларын итиллээч-килэригэр тус-туһунан аһаан

Петр Михайлович Решет-никовы ыгыран таһааран биһиги 10-ча хонукка үөрэттэрбитэ. Автомашина биэрбитэ. Биһиги Чыаппа-ранан, Төһүлүнэн, Майанан баран оонньообуллут. Са-ха театрыгар, ИДНК кулуу-бугар, куорат таһынаагы нэ-һиликэтэргэ пьесабытын си-тиһинилээхтик туруоран би-һирэбил илбиппыта.

Ити кэпсирин курдук, Яков Гаврильевич үтүөтүн-кэрээн—драматическый үлүһү-йэр. Үлэлээбэт сиригэр барытыгар драматическый куруһуогу тэрийэрэ. Му-гудай оскуолаларга аһын кылаастар оҕолоругар куу-кула уонна күлүк (теневой) театрдарын тэрийэн үлэлэп-

дьаһа учууталы өйөөбүт-тэрэ. Үлэ күөстүү өргүй-бута, Яков Гаврильевич эр-дэттэн наадалаах сэмэлэ-ри суруттаран ылыта, эр-дэ расадалаппыта. Бэйэтэ сүүрэн-көтөн оройуон ки-интэн иттигэр оһохтору, шлангалары, о. д. а. булу-



хоз түөрт отделениетыгар уолсайа 2600 кв. метр эн-нээх төлөңалары үлэлэтэн сибизһэй ооруот аһын дэ-лэттэ.

УЧУУТАЛ ДЬОЛО

Яков Гаврильевич 50-ча сыл биригэ олоһубут тап-таллаах кэргэниникин аку-шер-эмчит Августа Степа-новналыын 5 оҕону иһэн үлэһит дьон, ыал элэ-аба-та оҕордулар. Кырдыаас Павловтар билигин 15 сиз-нээхтэр. Улахан кыыстары Светлана, уоллары Спири-дон учуутал үөрдүн бүтэ-риттэрэ, Люция уонна Лю-бовь—орто үөрэхтээх эм-читтэр, оттон кыра уол Владимир—совхоз тутаах үлэһитэ.

Яков Гаврильевич оҕоло-ругар, күтүөттэригэр уонна кийимтэригэр бэйэтин сө-бүрүбэт энтузаст сүрэ-һин төлөнүн, үлэбэ дьу-луурун, кини быһаһытынан чыаһына, кырдыксыт хаа-чыстыбалары иҥэрдэ.

Яков Гаврильевич бэйэтин харыстаммет айымнылаах үлэһин дьарыктанарыгар кини тапталлаах кэргэнэ, ураты сэмэй-көрсүө үлэ-һит, олоһун бүтүннүүтүн дьон доруобуйатын араҕач-чылааһына аһаабыт Авгус-та Степановна үтүөтэ-оҕото улахан.

Я. Г. Павлов үһүн кэрэ олоһу олоһон кэллэ, 75 сааһын туолла. Олоһун бү-түннүүтүн үүнэр көлүөнэни үтүөкэ, сирдээх быһыыга иһингэ аһаага. Энтузаст учуутал сөбүрүбэт сүрэ-һин төлөмө күн бүгүн да үсөрөөбөт. Чурапчы оройу-онун бочуоттаах граждани-нын, Саха АССР оскуола-тын үтүөлээх учууталын, персональнай пенсионеры, Үлэ Кыһыл Знамята орден, элбэх медаллар кавалер-дарын Яков Гаврильевич Павловы 75 сааһын туолбу-тунан кини үөрэллээх-иһиллээх үгүс көлүөнэ ыччактара, махталлаах бар дьону, оро-йуон общественноһа ити-тик-истинник эбэрдэллэ-лэр.

Ай, үһүннүк олоһор, үлэлээ, кырдыагы билбэт аба та-баарыспыт Яков Гавриль-вич!

Р. САВВИН.

РСФСР нуруотун үөрдү-риники туйгуна, педагоги-ческой үлэ ветерана.

Учүгэй дьон туһунан ДУУҔАТА КЫРДЫБАТ

иһин уонна «Үлэбэ кил-бизин иһин» медаллары-нан бэлэмнээбитэ.

1955 с. Павловтар, оҕо-лорун үрдүтүн олоһон үө-рэттэрээри, Мугудайга кө-һөн кэлбиттэрэ. Яков Гав-рильевич Мугудай оскуо-латыгар үлэлээбит сылла-рыгар бэйэтин сиппит-хөп-пүт педагог быһытынан көрдөрбүтэ. Бу кэмкэ ки-ни, оройуонга эрэ буол-бакка, республикага бү-түннүүтүгэр тини биллэр методист-дидактик учуутал таһымыгар тини үүммүтэ. Кини үөрэтигэр аналитико-синтетическый дорбосон ньыматын таба туһанан оҕо-ну ааһарга-суруйарга түр-гэник үөрэтинэн дьарык-таммыта, билкилээх Эли-конин уонна Занков мето-дистар идеялары табатын бэйэтин айымнылаах үлэ-тинэн дакаастаабыта, олох-хо киллэрсинбэтэ.

Үөрэтэр-иктэр үлэбэ үһү-лүччүлээх ситиһиклэрин иһин 1964 с. олункуу 28 күнүгэр Я. Г. Павлова Са-ха АССР оскуоланын үтүө-лээх учууталын бочуоттаах аата иҥэрлибэтэ. 1966 с. ССРС үрдүк наһараадалаа-Үлэ Кыһыл Знамята орден оройуон учууталларыттан аан бастаһынан кини түө-һүн кизгээлпитэ.

Бэйэтигэр туруоруммүт соругун толорорго ураты дьулуурдаах кырдыаас

оҕо сэматын, тылын, дор-босон иктэр дьобуруун хайдах сайыннарыаха са-бун туһунан методическый пособиени суруйбута. Ин-тээччилэргэ хас биридин занятиёга тикэһ быһааран ырыты оҕорбута, графи-ческой ойуулар көмөлөрү-нэн оҕо сэматтар аппара-тын, кини артикуляциатын көрдөрбүн биэрбитэ. Бу элэстэ кининэн суруллубу-тунан 116 страница. 1981 с. Саха АССР Үөрдүн ми-нистерстватын туруорсуу-тунан бу үлэттэн быһа тар-дан «Алта саастаах оҕоло-ру дорбосоннору арааран иктэргэ үөрэтин опытыт-тан» брошюра бэчээттэнэ-тэхсыбыта. Быһыл сөөс а-тардар субэ мунньактары-гар бу пособиени ситэрэн салгыи бэчээттээн таһа-ар наадатын туһунан этии-кирдэ.

ЭРИККЭС ЭЙГЭТИГЭР УҔУААЧЧЫ

Кырдыаас учуутал ахтар: «Мугудайга оройуонга бас-тагы кулууп аһыллыбыта. Мин онно «Көмүстөөх үрү-йэни» режиссердаан ту-руорсубутум. Оччотоогу Калинин аатынан колхоз председатели Иван Ильич Савцев биһиги улаханник өйөөбүтэ. 15 тыһ. солк. уран биэрбитэ. Якут-скайтан РСФСР, Саха АССР үтүөлээх артиһын

питэ, үгүс оскуолаларга, кэли дөтсөдүгэ оҕо та-гдрарын тэрийини көбү-лээччинэн буолбута.

БАРЫТА ДЬОН ТУҔУГАР

Яков Гаврильевич сааһын туһары ыра оҕостубут баа санаата—оҕо доруо-буйатын нэбдигирдин, эт-хаан өртүнэн сайдылаах оҕолору нигэн таһаарыы. Учууталыы сылдьан үө-рэтэр оҕолоро эт-хаан, ой-са-наа өртүнэн сайдыларын кэтээн көрөрө. Иинээс ыарыах оҕолору бэйэтэ көрөн эмтэтэрэ, оннооһор оҕо түргэник улаатырыгар эмчиттэр субэһэринэн анал эм, витамини тутта-ра. Төрөппүттэргэ сибиз-һэй ооруот аһынан оҕо доруобуйатын туһарыаха сабун өйдөтөрө, ыал ахсын остуол хотойорунан сибиз-һэй ооруот аһа тардыл-лыан баһарарта. Дьэ ол иһин энтузаст учуутал 73 сааһыгар сылдьан «Мугу-дай» совхоз нэһиликэни-тин бүтүннүүтүн хааччы-йар улахан теплицалары туттарыыны саҕалаабыта.

Бастагы холонон көрүү-нэн Яков Гаврильевич төрөөбүт Чыаппаратыгар 1000 кв. метр изинээх теп-лицаны, 200 кв. метр из-нээх ресседа питомнигин туттарыыта буолбута. Отде-ление тутуутун үлэһиттэрэ уонна управлющая кыр-

таһаабыта, ооруотун илин-тин араарбакка түөнэр-күннэри бүөбүйдээбитэ. Көмөлөһөөччүлэрин эмэ-с сылдьаннаах үлэбэ үһү-бута. Ол дьыл (1987 с.) чыаппаралар квадратнай метр ахсыттан 8 кг 640 грамм помидору, огурсуну ылан, барыта 8,6 тоннаны үүнүрэн 23 тыһ. солк. до-хуоту киллэрбиттэрэ. Ол ороскуоттары сабары даһан, ыраас барсы биэрбитэ. 1988 сыл сааскыттан Яков Гаврильевич аны Маралаа-йга 1000 кв. метр изинээх теплицаны туттарбыта. Иҥи сыл Бахсы Толоонугар са-ка үлэлээн эрэр аһыс кы-лаастаах оскуолаба иһан-кэрдэн, субэһээн 200 кв. метр изинээх кыһыннары үлэлиир теплицаны туттар-быта, 600 устуука расадаһы буор-босохо илдьэн олоһ-торбута. Кини быһыл аны Төлөй Дирингэр 200 кв. метр изинээх сылы быһа эргич-чи үлэлиир кыахтаах теп-лицаны оҕортордо. Яков Гаврильевич бу теплицаты-гар кэргэнэ Августа Степа-новна иһин кыра сизинэри илдьэ излэн сааһы, сайыны быһа биригэ үлэлэстэ.

Кырдыагы билбэт эдэр-дин эрчимнээх учуутал кэ-лиин үс сыл «Мугудай» сов-

татыллыахтааһыттан 250 ыанньыгы, 220 борооскуну хотонго киллэрдибит. Су-баһары бу күнүгэ туту-һа, ыһаһа сылдьаллар.

Уу баһыллыта кыайтар-бакка уонна сорох үлэһит-тэр уопуһукага сылдьалла-рынан, эһин аһылык хайа да фермага оҕоһулуубат. Онон сүөһүтэ комбинорм хоччорхойдуу бэриллэр, сизлээс сизиллэр. Олору сүөһүтүтэр хайдах тутта-лара үчүгэйдик хонтуруол-ламат. От кыра сүөһүтэ-рэгэ эрэ бэриллэр. Тэһийи-тэ кыайтарбата. Онон шам биллэрдики түстэ. Ый саҕа-тыгар тоннаттан ордуу ма-нар эбит буоллаһына, биһи-гин 9 центнертэн эрэ кө-бүччү. Ол эрээри үтүө ма-һыныга даһаны, государствен-на туттарыыта даһаны хаа-һыны суох, былааннары

РЕДАКЦИЈТАН: Көстөрүн курдук, ыһыныкка тарды-лык ханна да баар. Оттон күн-дьыл куулулат. Ыһынык-ты бастагы күнүртэн ыһыныгылыы аһатар, уста мыр булгунчулаах. Онуоха кыах толору баар. Совхозтар хайа да сыллааһар отунан, фураһынан ордуу хааччы-лынылар. Ыһырынын үлэлээбит аһылык кууууналарга толору үлэлиир, бороодууһуа биэрэр хайа баһарар кыахтаахтар.

эриэ-дэхсин толорон нэрэ-этибит.

Саамой ыарыһтарбыт—ыанньыксыт суоһа. Биһи-кигэ 2 ыанньыксыт ыалдьан ынахтара манар-ыаммат солбукка тураллар. Маныа-ка Чурапчы сельсоветта шөфтээх оҕо тэриктэлэри-тэн графигынан солбуйта-ран биридик иһини таһа-рарга быһаарыыта баар эрээри, туһааннахтарынан толоруллубата. Хоһобур, Т. Г. Захарова сэбиэдиссэ-дээх промкомбинат дөтсө-дүттэн иһини өсөс бала-һан ыһын 21-гэр нэбээспит-пит кэлбэтэ. Атын даһаны дөтсөдүтэр эмэ солбугу ы-тарга тизтэһибэттэр. Онон бу толоруллуох да дьаһал кыаппыбаһа үүккэ кэдэйэр буоллубут. Ону өйдөөхтөрө дьин туһааннаах тэриктэлэр-тин дьону эрэнэн күүтэбит.

Сүрүн үлэни таһынан

Болугур нэһиликтэр ком-мунист И. И. Яковлев 30 киһилээх арендатордара «Сейдиын» кооперативке түмсэн үлэһинилэр. Үлэ да балачка кизэ өрүттээх. Ол курдук, арендатордар сү-рүн дуоһуордаах үлэһитин таһынан сайын амал ааһа-туруоран 250 тонна онугар 300 тонна үчүгэй хаачысты-балаах оту бэлэмнээһинэр, 20 гектарга турнепс ыһы-лаахтарыттан 64 тонна, эбэ-тэр гектар ахсыттан 32-лин центнер үүнүүнү ыллылар.

Чыаппарыа А. С. Мохна-чевская сирн оҕорууна дьарыктанар дьэ кэргэнэ 2 гектарга турнепс ыһы-лааһыттан 40 тонна үүнүүнү, 0,8 гектардаах сириттэн 3 тонна хоргооппуйу ыла.

Төлөй отделениетыттан М. Н. Гоголев сизлэсчиттэ-рин ааһаһа бу сүрүн дьа-рыһын таһынан 2,5 гекта-рыттан 20 тонна турнепс хомуйда.

Р. СОФРОНОВА.

★ Кыстыкка кириһини бэрэбиэркэлибит ★

СИЭРЭ СУОХ НАБЫЛЫЙЫ

Оройуон совхозтара балаһан ыһыгар үтүө государ-ствога туттарыы быһаһын 169 тоннанан аһардылар. Ол да буоллар государствоны кытта ахсааныга сыл са-баһаныһыттан мунуулуубут 262 тонна нэстээхтэр. Ону сыл аһалыт үс ыһыгар биридик фураһанай ынахтан 442 кг, эбэтэр ааспыт сыл туһааннаах кэмнээһэр 32 кг элбэх, үтүө маһынаа эрэ ситтэрэр кыахтаахпыт, Онон сыл төрдүс кварталыгар эһин дьаһаллары ылар наа-да буолла.

Ким ханник дьаһаллары ыларый! Биһиги корреспон-дентым ити ыһытытыгар эппиттэннэлэр.

П. М. СТАРОСТИНА, Эри-лин Эристин аатынан сов-хоз кылабынай зоотехни-кыи э. т.

—Ыанньык, борооску-лар кыстыгы буллулар. Үлэ-һит илиһин эһин булууга сорох кэрэхсэнэр өрүттэр бааллар. Ол курдук, Уор-баба уруккута инженер Е. С. Хаюганов эмэ үрдүк үөрэхтээх зоотехник идэ-лээх кэргэниникин уонна ве-теринарнай үөрэхтээх И. В. Онуфриеванын үһүө буол-лен арендага 100 борооску-ну ылылар. Бэйэлэрэ саҕа хотон туттулар. Билигин сүөһүлэрин тутуһа, ыһы

сылдьааллар. Эмэ маһа П. Н. Григорьевтаах 5 ыан-ньыксыттаах туспа биригэ-дэнэн үлэһиттэрэ. Кинилэр сүрүннээн тыһаастары ы-лылар. Хотоннорун эмэ бэйэлэрэ туттулар. Быһы-рыныгы кыстыкка даһаны бу Григорьевтаах олус та-быллар үлэлээбиттэрэ. Онон кинилэргэ эрэлбит улахан.

Чакырга Н. Г. Адамов дьэ кэргэнэ бөһүөлэһтэн чугас хотон туттан 22 ыан-ньыгы, 5 борооскуну кө-рүүтүгэр ыла. Бу отделе-ниёга Константин Данилов-таах (алтын уолаттар) 93 ыанньыгы көрөллөр. Ыла-

лар биридиклэрэ 5—10 оро-һу мөлөх борооскулары—барыта 70-ну туруоруохта-ра. Холтоһо—57-ни тут-тулар.

Ол эрээри совхоз, отде-лениелэр кыстыгы бэлэмэ-сүөх көрүстүлэр. Ордуу эһин аһылыгы оҕоруу бы-таарда. Хоһобур, Хедарга уу таһар автомашина аһа-һан, бурдугу кураанахтыы салаталлар, борооскуларга тыһыны ууга булуйан хаа-һылылар. Бары отделе-ниеларга, от нурматын тэрдиккээбит, от сизиллэ-лээх. Онон сүөһүтэ соломо уонна комбикорм сизтил-лэр. Баар аһылык сыахтара ханна да үлэлээбэттэр, чу-гастааһы кэмнэн былаан-намматтар даһаны. Ферма-лар бары маһы күпкэ ик-кэстэ ылар.

А. Т. НОГОВИЦЫН, Төлөй отделениетын управлю-щая:

—Кыстыкка аһаһас кэрэ-нэ оҕоробут. Тийимкээппит үгүс. Барыта 660 сүөһү кыс-

Киһи уонна айылҕа

Чурапчы күөлүн бастаан олохсуйууга мин быһыты оҕорторор комиссия чилиэнэ, председателин солбуйааччы этим. Уута быһыты үс төгүл алдьатан улаанньык эрэйдээбитэ. Билигин курдук талбыт техника суоҕа, буорун наһыйыппанан таһарбыт. Оройуон киинин олохтоохторо бары тахсан олус көктөөхтүн үлэстэбитэрэ. Кураан содулуттан үгүстүк эрэй-дэммит буоланнар, күтүгэ ардыгар үөрэх оҕолору-нуун 500-чээ киһи тахсар.

Билигин бу күөлтөн 6000-тан тахса киһи уулэһэн, аһаан олорор. Ол иһин нэһилиэһинэ туруорсай, урунку өртүгэр оройуон салааларыта төһө эмэ улахан ороскуоттааһын захса барбакка «Сельхозтехника» мастарыскайы, гараһын, тракторнай паркатын, эгүүт комбинатын бойнатын, арытын заводун сэлэн-

Ууну киртитии — буруйу оҕоруу

ньэ тас өртүгэр көһөртөр-бүтэ. Ааспыт күһүн ууге олус уолбут кэмгэр, Улахан Күөл уутун бырахтаран, Чурапчы күөлүн, кыратык да буоллар, ырааһыртар-быта.

Ити курдук бэрт сыранан үөскэппит, ороскуоту кэрэйбэккэ харыстыы сатыыр күөлбүтүн киһи балыһабыт олус киргитэн олорор. Преченная, гараһа, тубдиспансера, инфекционнай оҕдөлөнкөтө күөлү адыас айыа тураллар. Сеес, сайын, күһүн айыы туттубут кыһаан уулара, хааннаах, ирингэлээх бөтөлөрө, бэрэ-бээһи матырыйаллара, араас эмп тобохтоох флороннара хаар, ардах уугун кытары күөлгэ сукулла тураллар. Маны бары көрө-

бүт эрэри, баччааҕа диэри туох да дыһал иһиллэ илик. Туалеттар, помойалар саас-күһүн букатын ыраастаммат буоланнар, итигэ сыһыан-ымыһан сыһымар үөскүүр, сахсырба бөҕө ыһар, тыһыар ыраас сөлүһүмүт дүүдүйөр, ыарыы тарсар. Кирдээх уулара сүүрүгүрэн, гараж аннынан уонна Крупская уулуссага күөл диэки иккэри сирдэр, итигэ соһоон көтүс оҕордо.

Ааспыт кыһыны быһа тубэһээх сиргэ килэччи тобуллубут уу метр акара халыһаах гына тохмута ыраастаммакка күөлгэ сайыны быһа сүүрүгүрдэ. Оттон тэйиччи турбут прачечнай көһөртөрөн гараһы кытта сэргэ туруордулар.

Аны балыһа саҕа төвс комплексин эмиз күөл үрдүгэр туттарарга быһаан-ныһалар.

Иһэр-аһыыр уубутун итинник харыстаабат буоламмыт, оройуонка сыһы-ганнаах ыарыһалар аһаан-араан биэрбэттэр, өрө кө-бө тураллар. Ааспыт өр-түгэр кирдээх уу быһыты алдьатан күөлгэ кирибитин түмүгэр 1978—1979 сс. ис биер ыарыһалар, саһарар өрө тура сылдьыбыттары бырыһахтар балыһаҕа бал-пакка, Дирингэ тийээн эм-тэммиттэрин үгүстэр өй-дүүр буолуохтаахтар.

Оройуон киинигэр дьон олорор усулбуйата, кыр-дыык, сорох өртүнэн ыара-хан. Ол эрэри чэбэрдин, ыраастык туттан олоруу да-рбаны ону быдан чэпчэтээн сөп. Оройуоннаабы киһи балыһа салааларта ону үк-нара сатамат.

П. СТЕПАНОВ,
үлэ ветерана.

Кими даҕаны умнумуобун

Автономнай республикаларга, кыраайдарга, уобаластарга Аҕа дойду Улуу сэриитин толоочно-руттан эргиллээххэ со-ветскай буйууннар сырдык кэрэстэрин хас биридн-лэрин ааттарын өлгөтөн үйэтитэр «Память» диэн киингэлэри бэлэмниир үлэ-лэр быйыл сааскыттан са-бепеннэлэр. Итинник свод-най кинигэлэр союзнай республикаларга уонна Со-ветскай Союз үрдүнэн эмиз тахсыахтара. Союз «Память» суһунан томнаах буолуоҕа.

Билигин сарукпутунан республикага тахсар кини-гэзэ биер да буйуун сыр-дык аатын көтүлпэккэ кил-лэртэрин буолар. Аҕа дой-ду сэриитин кыттыһаах-тарын, фронтан эргиллэ-бээх буйууннар онук испи-хизэрин оҕорууну сельсоветтар исполкома-рын председателлэрэ уон-на секретардара тус эл-лэстэригэр ылыһаахтаах-тар.

Билигин итинник испи-хизэри нэһилээтэргэ биридниклээн энтузиастар чуолкайдаа сылдьаллар. Киһилэртэн ордук чуолкай дааннайдары Чакырга М. К. Кириллин, Кытаанааха Н. Г. Скрябин, Болугурга Е. С. Дьячковскай, Мугудай-га Т. С. Ноговицын, Ха-дартга Е. В. Харитонова, Кылааннааха А. Т. Карса-наев хомуйдулар. Ол эрэ-ри ити да нэһилээтэргэ испи-хизэти салгыы чуол-кайдааһыны эрэйэллэр.

Минне сүрүн көмөлөһөөч-чүнэн нэһилиэһинэ бу-луохтаах. Фронтан эргиллэн кэлбээх буйууннар чугас дьонноро, кыһалбаларын ууран туран, нэһилиэккэ оҕобуллар испи-хизэ бил-сэллэрэ олус наадалаах.

Сельсоветтар салайаач-чылары бу үлэҕэ баччааҥ-на дьэри олус көһүүнүк сыһыһаннаһан кэллилэр. Киһилэр үйэтитин общес-веннай үлэ буоларын бы-һытынан тус элпистинэни бэйэлэртэн устуналлар. Тохтотулуннаһына да кы-һаллаахтар суох этэ. Аҕы-ах көнүгээһинтэ советскай акция оскуолатын заняти-тыгар Хоптобо сельскай Со-ветин исполкомун предсе-дателян солбуйааччы П. А. Иванова бу үлэҕэ депутатта-ры үлэстэргэ эти киһилэр-битин бэрт аҕыах сельсо-веттан үлэһиттэр бааллара саба сакаран көбүспиттэрэ.

Мин ССКП райкомун буйуонна райсовет исполко-мун өйөөһүнүнэн, И. ПАВЛОВ, сэрни уонна үлэ ветерана.

Саҕа тэриллэбит «Агропромэнерго» тэрилтэ маанык бастайааннай үлэһиттэргэ наадылар:
—старшай инженер-теплотехник—1 киһи;
—сүөһү иктэр фермалары механизациялааһы-га (СИФМ-га) старшай инженер—1 киһи;
—СИФМ-га слесари-малодчиктар—10 киһи;
—газоэлектросварщиктар—8 киһи;
—электромонтердар (кингизэ)—4 киһи.
Үлэҕэ көпсөтээнчилэр үлэ хамыгар кэлэн бил-сигиһэтирин сөп.

Администрация.

СОЛОТО СУОХПУТУНАН ТУҔАНАН

Айылҕаны харыстааһын, булт болдьосун тутуһуу ту-һунан бэрт элбэхтик андаа-рыбыт, нэпсэтиһэбит, ха-һыаттарга суруйабыт. Ол эрэри сорох дьонго ол олох тийбэт быһыһаах. Сайын эрдэттэн күс оҕо-тун, куобаһы бултаабыты-нан бараллар. Оттон кү-һүөрү, түүн хараҕарытын саҕана, араас мааркалаах автомашинанан, мотоци-длынан «фарадаһына» үтэ-ниир. Онтуналарытан олох дөдөнү кыбыстыбаттар, хардарыта төһөнү өлөрбүт-тэрин ыйыталаһаллар, иһэн туттан нэпсэл оҕостоллор. Балыгы бултааһын биер он-ук бэрээдэгэ суох.

Советтэри оҕостоллорун тылаларын куобаһын оро-

йуон киһинтэн, атын да сирдэртэн быһыраһан кэ-лэн кэтэх өртүбүтүттэн эһэн бараллар, күөллэрби-тин талбыттарынан мунҕа-лыһаллар. Оттон советтэ-рэбачыдары суһуну-аһы көрүүттэн, өтгөөһүн үлэ-титтэн, кыһыгы булуу ту-бүгүттэн соло булбэттар, бултааһын болдьосго эрдэ-титтэн бүүрэмнэн саныһы-лар. Сорох дьон сиргэ баппеттык, туох даҕаны си-рэйэ-караҕа суох брако-мьердуулларын билэ-жөра сылдьан, төһө да кыһы-гыттарын иһин, үлэһиттэ-рин өртөттөр. Булчуттар, балыксыттар, обществола-рын, миклэция, лесхоз үлэ-һиттэригэр, оройуон охо-тоядыгэр, айылҕа харыс-

табылын оройуоннаабы ко-митетыгар браконьердары уодуганнаахтара диэн бүк эрэнэллэр.

Билигин «Чурапчы» сов-хоз Түөһүтээҕи отделение-тын рабочаыдары, болдьох киһинэ саамай бултаах, баттаамалаах тылаларытын кураанахтатабыт, күөллэр-бит көмүс хатырыктаах-тарын мэллэтэрбит. Баһу-лэппит хоту өртүн улахан ойуурдарын оройуон ки-һинтэн сетевой участвак үлэһитэ Иван Кириллович Макаров уонна «Агропек-снаб» захоһа Иван Ивано-вич Сивцев хамаандаһара, араа өртүбүтүн Уһун Күөлтэн шофер Иван Ива-нович Макаров, оттон со-буруу өртүбүтүн билбэт икки хамаандабыт ныйыы сотон бараллар.

Көтүлэ суох күөс өртү-кэн сылдьааччылары бол-сор-халысар бырааптаах отделение бэйэтин иһиттэн 5-6 киһиттэн састааптаах

аналлаах дружинаны тэри-йэххитин баһарабыт. Онуо-ха оройуоннаабы охотовед, булчуттар уонна балыксыт-тар обществоларын совета, райсовет исполкомун ис-дымалааҕа отдела отде-лениебыт территориятын хонтуруоллуурбутугар бы-раабы биэрэллэригэр, ту-һааннаах докумуоннарынэн хааччыйалларыгар туруор-суох этибит. Ону гэнэ та-хника сырытын көрө-ис-тэр, бэрээдэктэһэр сым-лэтан ГАИ инспекцията 2-3 киһиэхэ общественной ав-томобиллэри быраабынан туһанар дастабырыһаһыны биэрэригэр баһарабыт.

Оройуон советтарын ба-ры отделениеларыгар ити-нин тэрини айылҕаны ха-рыстааһыҥа, бултааһын, сир астарын хомуйуу бол-дьохторун тутуһууга бэрэ-дэги олохтоһууҥа табы-гастаах буолуон сөп.

Н. БЕЛЯЕВ, В. НОВОГО-РДОВ, Г. КУЛИЧКИН—
барыта 11 киһи илин баттаабыт.

ҮГҮСТҮК ЭРЭЙДЭНЭБИТ

Оройуон киһин олох-тоохторо үрүҥ ас экири-титиһэр сэлэһиннэни уба-ты-туора үгүстүк сүүрэл-лэр. Балаһан ыйыгар үүт ас маһаһыһыһыһа хас да күн атыһыһамаҕа, ый 22, 23 уонна 25 күннэригэр эт-үүт комбинатын территория-гар атыһыһа сылдьыбыт сураҕа иһиллэбитэ. Аны маһаһыһын киһигэр «бала-һан ыйын 29 күнүттэн ал-тыннык! күнүгэр дьэри үрүҥ ас атыһыһама» диэн биллэриһи таһаарыллы-быт этэ. Ити күннэргэ ханна да тийбигитин иһин курууууру күнүс тымтык-тан дөдөнү үрүҥ аһы бу-лар кыһыҥ суоҕа.

Ону сельсоветтан, эт-үүт комбинатытан ыйыталаһан

көрдөхкө, көрөмүөн бара турар, хайдах даҕаны кө-мөлөһөр кыахпыт суох, нэ-һилиэктэртэн кыһаан кири-бэт» диэн хоруйдууллар. Дьэиһинэн, ити булка ба-рыы содуллара дин са-һыһыбыт. Куобахтааһын са-ҕана күһүн ахсын котел-найдар оттуллубаттар, баа-һык үлэстээбэт, дьэи тым-ныы буолан оҕолор дет-сакка барбаттар. Онон ити күннэргэ оҕолорбутун сиз-тэ сылдьан үлэһиттэргэ кү-һэлээбит.

Тэрилтэлэр салайааччы-лара булт хамыгар үлэни-хамнаһы эрдэттэн дыһа-һаһаһарын, нэһилиэһинэ эрэйдэнэрин учуоттуохта-рын сөп этэ.

Т. ЛУКИНА.



Айылҕа дьэстээтэ.

П. Окожеников фотоэюда.

«Дальний Восток» диэн сурунаалы сурутан аахпыт уонтан тахса сыл буол-ла. Урунку сылларга нүө-мэрдэрэ көппөккө, бэрт үчүгүйдик кэлэллэрэ. От-тон быйыл 5—8 нүөмэрдэ-

СУРУТУУМ СИТЭ КЭЛБЭТ

рэ суохтар. Кэтэһэ сатаан баран почтакоммуттан ыйытан көрдөхпүнэ, кэлэ иһиктэрин туһунан этэр.

Бэйэм инбэлиппин, кы-һаан хаамлаппын. Айаһапы-һаан сатаан оройуон киһи-гэр телефонната сырыппыллар

быһаарыахпыт, көрөхпүт дьэбиттэрэ да, ити нүөмэр-дэрибн ыла иликпин.

И. М. ДЬЯЧКОВСКАЯ,
Аҕа дойду сэриитин кыттыһааҕа.

Одуюуун.

РЕДАКТОР П. И. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапчы, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отделы—21-265, общий—21-505.

«САГА ОЛОХ» («НОВАЯ ЖИЗНЬ») —орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов. Газета издаётся на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж—4157 экз.

Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР, с. Чурапчы, улица Карла Маркса, 26 «а»